

# STUDÁNKA

ZPRAVODAJ OBCÍ MALÉ SVATOŇOVICE, PETROVICE, STRÁŽKOVICE, ODOLOV Ročník XVII Duben 2009

2

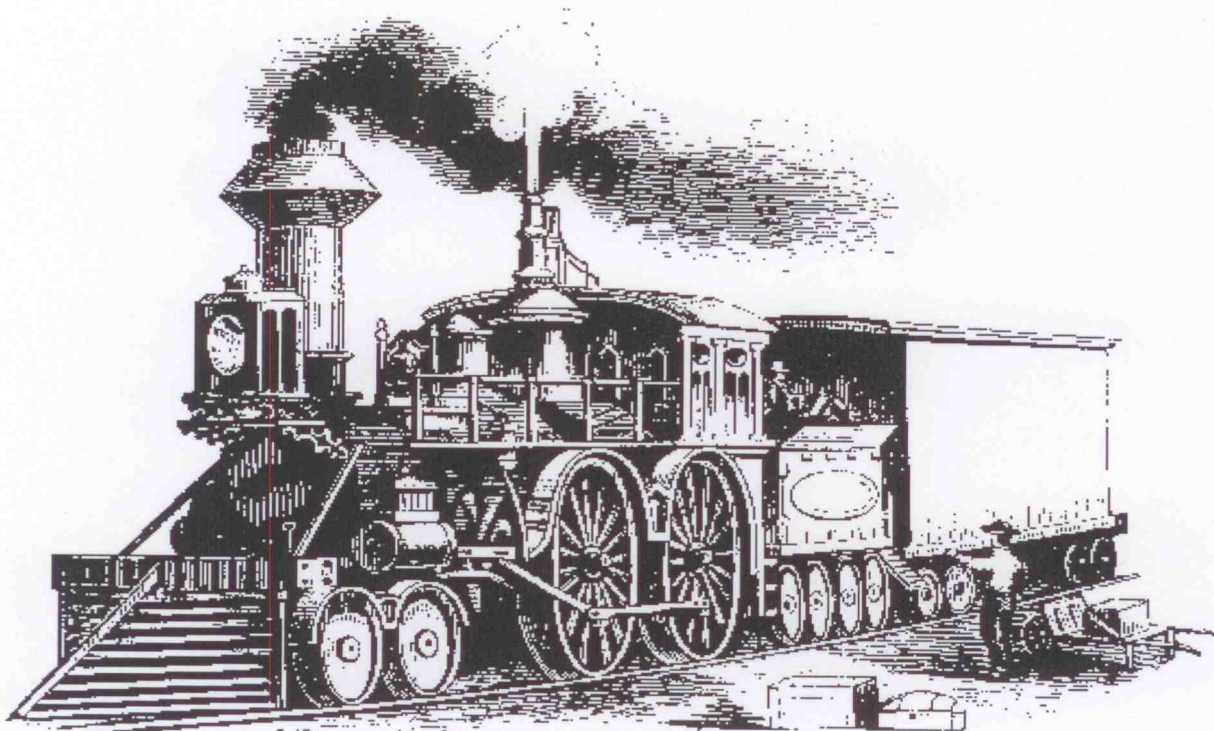
## Oslavy 150 let železnice Jaroměř - Malé Svatoňovice

Železniční trať Jaroměř - Malé Svatoňovice zahájila provoz 1. května 1859. Na počest této významné události pořádá Společnost železniční výtopyna Jaroměř spolu s Obcí Malé Svatoňovice a KVH Odolov oslavy výročí provozu této trati.

Slavnost se uskuteční v sobotu 2. 5. 2009. Podrobný program celých oslav bude zveřejněn na plakátech v celé obci. Můžete se už teď těšit na příjezd několika parních vlaků, účast přislíbil i císař pán se svojí družinou. Proběhne bitevní ukázka, do níž se zapojí legionáři, rakousko-uherská armáda, ruská a německá vojska, letadlo, děla i kulometry. Připraveni jsou letečtí modeláři a ukázky vojenské techniky. Hrát bude Mládežnická dechovka ZUŠ Úpice, skupina Pěna a další. Akci doprovodí výstava KVH Odolov v malém díle Kulturního klubu.

Všechny podrobnosti uvidíte v nejbližších dnech na plakátech i na internetových stránkách Malých Svatoňovic.

*Eva Hylmarová, starostka obce*



### Jarní úklid

Nastalo jaro a sním nezbytný úklid vyhrabaného listí, staré trávy apod.

Obec Malé Svatoňovice nezakazuje obecně platnou vyhláškou jejich likvidaci spálením. Je ovšem rozdíl, spálím-li rozumně, bez obtěžování okolí, malou kupu suchého listí, nebo zda pálím vše, co mi překáží na zahradě, včetně trávy i igelitů. Dlouhotrvající hustý kouř, který zamořuje okolí a obtěžuje sousedy, není v pořádku a pokud se budeme takto bezohledně chovat, bude obec nucena výše uvedenou vyhlášku vydat a striktně pálení zakázat.

Pokud nemáte jinou možnost, zejména při úklidu kolem bytovek, stačí se obrátit na obecní úřad. Rádi Vám s likvidací nepořádku pomůžeme. Během jara budeme po obci opět rozmisťovat velkoobjemové kontejnery, které můžete v rámci svého poplatku za odpady také využívat. Veškeré Vaše dotazy k této záležitosti Vám ráda zodpovím.

*Eva Hylmarová, starostka obce*

## K VÝROČÍ 210 LET OD ZALOŽENÍ ADAMOVA DOLU

Řada čtenářů Studánky má jistě doma půvabnou knížečku Josefa Hejny Vývoj hornictví na Svatoňovicu. Odolovský autor ji vydal v lednu roku 1948 a mimo jiné v ní připomněl počátky dolování černého uhlí v oblasti Strážkovic krátce po selském povstání v roce 1775. O založení Adamova dolu uvádí:

*...Za tři léta po tomto povstání, do roku 1778, spadají opět záznamy o dolování ve Strážkovicích. V tomto roce jámu upravili a znovu dali do provozu Jan Cobl ze Strážkovic a Josef Hájek z Vodolova, majíce za předního havíře Michala Fajfra. Avšak i tato jáma, nejsouc pořádně spravována, zašla.*

*Později, asi roku 1790, založil a upravil novou jámu Jan Adam Novák, občan strážkovický, s dovolením milostivé vrchnosti, na gruntě Jana Brejtra ze Strážkovic čp. 10. Tato jáma byla roku 1798 prodána náchodské vrchnosti za nepovědomou cenu. Jáma od té doby vzkvétala, neboť v ní bylo to nejlepší uhlí. Po svém zakladateli nesla jméno „Adamovská“. Kde se přesně nacházela, neví se...*

Průzkum jestřebohorských montánních relikvů i archivních pramenů (SOA Zámorsk) umožnil Hejnovy informace doplnit a doplnit. Původně – pokud jde o oblast popsanou Josefem Hejnou – se kutalo na Havlovském kopci mezi Strážkovicemi a Odolovem, kde byla už před selskými bouřemi založena Stará jáma (Alter Schacht). Koncem 18. století byla těsně nad ní založena nová jáma Batylda (Bathildis Schacht), ale říkalo se jí Adamova úklonná jáma (Adam Flach Schacht). Bylo to nutné k odlišení od Adamovy svislé jámy (Adam Seiger Schacht), která byla založena na protější kopci směrem k Petrovicím.

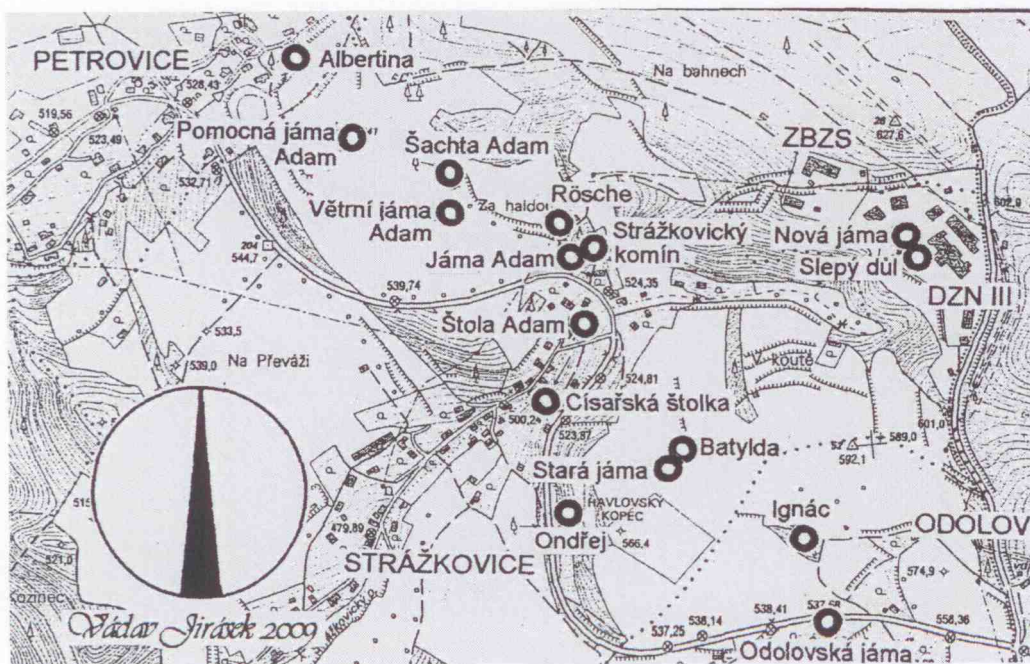
Velmi podrobné archivní zápisy uvádějí, že Adam Novák, Jan Brejtr, Jan Cobl a František Meisel podali na náchodský zámek žádost o povolení ke kutání uhlí ve Strážkovicích 9. března 1799. Žádost byla vyřízena kladně a těžařský spolek – založený před 210 lety – byl zakrátko rozšířen o další spolumajitele: Jana Erla, Jana Lelka, Mikuláše Macha a Josefa Folce. Adam Novák mezi nimi zaujal privilegované postavení, protože byl strážkovickým rychtářem, a důlní podnik od té doby nesl jeho jméno.

V letech 1799 až 1800 řídil doly na Jestřebích horách směnmistr Johann Carl Tilge ze Šichtamtu ve Rtyni. Byl to nepochybně on, kdo vrchnost upozornil, že se na Adami Zeche doluje velmi kvalitní uhlí. To odebírali nejen okolní kováři, ale také kovář na zámku v Náchodě a panské bělidlo v Ratibořicích. Adamův důl označil za perspektivní a dopisem z 13. června 1801 doporučil k odkoupení. Souhlas kněžny Kateřiny Zaháňské došel na Šichtamt – v té době již svatoňovický – za necelé tři týdny, ale vrchnost musela k 750 zlatých za důl přidat ještě 150 zl. na podplacení rychtáře a jeho společníků.

Z kupního protokolu víme, že na Adami Zeche byla v provozu čtyři důlní díla, jejichž dobývky byly následně odvodněny štolou Adam, zvanou Hejcuk. Centrum dobývání Adamova dolu se přesunulo do oblasti mezi svislou jámu Adam, hlubokou 38 m a vybavenou těžním žentourem, a rumpálovou jámu Adam u pozdějšího Strážkovického komína. Dolovala se zde především Hlavní sloj a teprve koncem 19. století došlo i na sloj Visutou. Situaci jednotlivých důlních děl dokládá přiložená mapa.

Pravdivost archivních informací, že se zde dolovalo tvrdé uhlí, které se dalo lámat v kusech a dobře drtit na kostky nebo ořech, jsme si ověřili při několika průzkumech stařin Adamovy jámy, kde jsme si za svitu olejových kahanů zakutali dobovými špičáky. Dnes jsou již tato místa nepřístupná. Na Adami Zeche už dávno utichl ruch knížecích uhlokopů, ale jeho haldičky se staly výraznými krajinnými prvky svatoňovické části Jestřebích hor.

Václav Jirásek



### Redakční dovětek:

Podrobnosti o dolování na vyjmenovaných důlních dílech v oblasti Strážkovic si mohou zájemci dohledat v 1. díle knihy Václava Jirásky VE ZNAMENÍ MLÁTKU A ZELÍZKA (2003) a nově také ve sborníku O DOLOVÁNÍ ČERNÉHO UHLÍ V OBLASTI MALÝCH SVATOŇOVIC NA JESTŘEBÍCH HORÁCH (2008). Publikace jsou v prodeji v Muzeu bratří Čapků.

